

ROCZNY RAPORT

FEDERACJI NA RZECZ KOBIET I PLANOWANIA RODZINY
ZA ROK 2016

WARSZAWA, 2016

Spis treści	
Podsumowanie roku 2016	3
Monitoring realizacji ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży z 1993 roku	4
Komentarz Federacji do sprawozdania Rady Ministrów z wykonywania ustawy o planowaniu rodziny w 2014 roku	4
Projekt Programu „Obywatele dla Demokracji”	4
Federacja w Obywatelskim Obserwatorium Demokracji	5
Działalność prawna	5
Zespół Pomocy Prawnej	6
Prawo Do Sprzeciwu	6
Klauzula Sumienia	6
Wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	6
Działalność rzecznicza	6
Działania w ONZ	6
UPR - Powszechny Przegląd Okresowy	6
Komitet Praw Człowieka	7
Raport dot. realizacji Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych w Polsce	7
118 sesja Komitetu Praw Człowieka w Genewie	7
Parlament Europejski	7
Współpraca z Rzecznikiem Praw Obywatelskich	8
Koalicja Równych Szans	8
Koalicja na rzecz CEDAW	8
Konferencje, seminaria, debaty	8
Konferencja Women Deliver	8
Federacja na VIII Kongresie Kobiet	8
Kongres Kobiet Pomorza	9
Filozoficzne i społeczne aspekty sporu o prawo do aborcji – debata	9
II sesja naukowa Polskiego Towarzystwa Genderowego	9
Inicjatywy, akcje, kampanie	9
Inicjatywy	9
Akcje	9
Kampanie	11
Działalność poradnicza i wsparcie dla kobiet: telefon zaufania	11
E-federacja	12
Media społecznościowe	12
Strona www.federa.org.pl	12
Działalność wydawnicza	12
Publikacje w ramach programu „Obywatele dla Demokracji”	12
Biuletyn „Mam Prawo”	12
Publikacje informacyjno-edukacyjne	13
Federacja w mediach	13
25 lat federacji	14
Zarząd	14
Rozwój organizacyjny	14
Sponsorzy	15
Plany na rok 2017	15

PODSUMOWANIE ROKU 2016

Rok 2016 to rok, który zapewne znajdzie szczególne miejsce w historii walki o odzyskanie praw reprodukcyjnych w Polsce. Nie był to po prostu kolejny rok, zwyczajny, ani dla Federacji, ani dla kobiet w Polsce. Rok, w czasie którego po prostu monitorowałyśmy realizację ustawy z 1993, a Polki żyły pogodzone z ustawą „kompromisem” dla tzw. świętego spokoju społecznego. Przeciwnikom praw reprodukcyjnych przestała wystarczać ustawa „kompromis” i przygotowali projekt ustawy całkowicie zakazujący aborcji. Kobieta będzie musiała rodzić w każdym przypadku. Konsekwencje takiej ustawy nie trudno przewidzieć. Odpowiedzią środowisk za wyborem był projekt Inicjatywy „Ratujmy Kobiety”, projekt liberalizujący dostęp do legalnej aborcji, zapewniający rzetelną edukację seksualną, dostęp do badań prenatalnych, dofinansowaną antykoncepcję i zawierający wiele innych elementów zdrowia reprodukcyjnego. Pod projektem podpisało się blisko 250 tysięcy obywaterek i obywateli. To ogromny sukces dla środowiska „za wyborem”. Nigdy wcześniej nie udało się zebrać takiej ilości podpisów pod liberalizacją prawa aborcyjnego. Dzięki szeroko prowadzonej kampanii edukacyjnej i informacyjnej z udziałem Federacji nasze społeczeństwo otrzymało rzetelną wiedzę o prawach reprodukcyjnych, funkcjonowaniu ustawy z 1993 roku i jej skutkach dla Polek. Ale w tej kwestii ciągle jest jeszcze dużo do zrobienia.

Przełomowym momentem roku 2016 było odrzucenie po pierwszym czytaniu projektu „Ratujmy Kobiety” i skierowaniu do dalszych prac projektu „Stop Aborcji”. Tego polskie kobiety już nie wytrzymały. Po raz pierwszy od czasów Solidarności wyszły tak tłumnie na ulice wielu miast i miejscowości w całym kraju. „Czarny Protest” ogarnął cały kraj i także poza granicami - Polki protestowały przed ambasadami polskimi w Londynie, Berlinie, Paryżu. Wyraży ogromnego wsparcia i solidarności z polskimi kobietami napływały z całego świata. Polki „obudziły się” i pokazały władzy, że nie pozwolą na takie traktowanie. Nie zgadzają się na przedmiotowe traktowanie i pozbawianie ich podstawowych praw człowieka. Bitwa wygrana, ustawę wycofano. Ale wojna o odzyskanie praw reprodukcyjnych wciąż przed nami. Czy będziemy nadal solidarne? Czy wytrwamy w tej wojnie? To pytania, które nasuwają się po „Czarnym Protestie”. Odpowiadamy: „nie składamy parasolek”. Będziemy nadal walczyć aż do odzyskania pełni praw reprodukcyjnych.

Rok 2016 był także ważny dla Federacji z jeszcze jednego względu. W tym roku organizacja obchodziła 25 lecie swojej działalności. Odbędzie się z tej okazji uroczysta gala. Były podsumowania, wyróżnienia „Federki” za pracę na rzecz praw reprodukcyjnych kobiet i także chwile wzruszających wspomnień. Federacja zapewniła, że będzie kontynuować działalność aż do wypełnienia swojej misji, czyli odzyskania pełni praw reprodukcyjnych.

MONITORING REALIZACJI USTAWY O PLANOWANIU RODZINY, OCHRONIE PŁODU LUDZKIEGO I WARUNKACH DOPUSZCZALNOŚCI PRZERYWANIA CIĄŻY Z 1993 ROKU

Komentarz Federacji do sprawozdania Rady Ministrów z wykonywania ustawy o planowaniu rodziny w 2014 roku

Federacja, jak co roku, przedstawiła obszerny [komentarz](#) do sprawozdania Rady Ministrów z wykonywania oraz o skutkach stosowania w roku 2014 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży.

W komentarzu Federacja podkreśliła przede wszystkim bardzo późny termin publikacji sprawozdania (rok 2014), niepełne statystyki, brak bardzo wielu kluczowych dla obrazu stanu przestrzegania praw reprodukcyjnych w Polsce informacji, mylący i nieprecyzyjny sposób przedstawiania danych oraz brak jakiegokolwiek analizy zjawiska na podstawie szczytkowych.

Przeczytaj [komentarz](#) Federacji do sprawozdania Rady Ministrów.

Projekt Programu „Obywatele dla Demokracji”

W 2016 roku przeprowadziłyśmy i ostatecznie sfinalizowałyśmy działania [projektu Programu „Obywatele dla Demokracji”](#) finansowanego ze środków EOG, który był realizowany w dwóch obszarach - kontroli praw kobiet w obszarze zdrowia oraz kontroli realizacji prawa młodzieży do edukacji seksualnej.

Projekt „Kontrola praw kobiet w obszarze zdrowia. Monitoring „O procedurach dostępu do legalnej aborcji w polskich szpitalach”

Projekt polegał na przeprowadzeniu [monitoringu](#) sprawdzającego, czy szpitale posiadają procedury dostępu do legalnej aborcji oraz to w jaki sposób wdrażają w życie. Analiza wyników badania jednoznacznie wskazała na brak wypracowanych ogólnie standardów działania oraz ograniczony dostęp do wykonywania aborcji w polskich szpitalach.

Zapoznaj się z [Raportem z monitoringu „O procedurach dostępu do legalnej aborcji w polskich szpitalach”](#).

Projekt „Kontrola realizacji prawa młodzieży do edukacji seksualnej. Monitoring realizacji zajęć do wychowania do życia w rodzinie”

Projekt przeprowadzony z Grupą Edukatorów Seksualnych Ponton polegał na [monitoringu](#) realizacji przepisów odnoszących się do edukacji seksualnej młodzieży oraz działaniach rzeczniczych zmierzających do poprawy sytuacji w tym zakresie.

W ramach tego projektu przeprowadzono:

- Monitoring prawny przepisów związanych z edukacją seksualną w polskich szkołach. Na podstawie monitoringu wypracowano rekomendacje, dotyczące możliwych kierunków zmian

w zakresie prawa młodzieży do edukacji seksualnej dla Ministerstwa Edukacji Narodowej
Przeczytaj [rekomendacje](#) z monitoringu prawnego.

- Monitoring podstawy programowej i podręczników do przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie, na podstawie którego opracowano rekomendacje dla MEN dotyczące podręczników i podstawy programowej przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie
Przeczytaj [rekomendacje](#) zespołu z monitoringu podstawy programowej i podręczników.
- Monitoring realizacji zajęć wychowanie do życia w rodzinie
Zapoznaj się z [raportem](#) z realizacji zajęć.

Federacja w Obywatelskim Obserwatorium Demokracji

W czerwcu 2016 roku Federacja włączyła się w działania watchdogowego projektu Obywatelskie Obserwatorium Demokracji. Projekt, który tworzą organizacje pozarządowe, działające na rzecz przestrzegania zasad i standardów demokratycznego państwa prawa, ma za zadanie monitorować zmiany prawne wprowadzane przez parlament i administrację rządową.

Na stronie projektu zostały opublikowane [stanowiska prawne](#) oraz [komentarze](#) Federacji do wprowadzanych przez parlament i administrację rządową zmian prawnych.

Zobacz [przykłady stanowisk](#) Federacji na stronie Obserwatorium w zakładce Zdrowie.

DZIAŁANIA PRAWNE

Zespół Pomocy Prawnej

Zespół Pomocy Prawnej działa przy Federacji od 2008 r. W tym roku Zespół, aktywnie włączył się w monitorowanie polskiego prawa:

- Wydał [stanowisko](#) na temat bieżącej sytuacji w zakresie praw reprodukcyjnych. Przeczytaj [stanowisko](#).
Przeczytaj [stanowisko](#).
- Przygotował [stanowisko](#) w/s odwołania Rzeczniczki Praw Pacjenta.
Przeczytaj [stanowisko](#).
- Wystosował [pismo](#) do producenta Merz GmbH o wycofanie z obrotu w Polsce miejscowej antykoncepcji chemicznej - globulek dopochwowych.
- Wystosował [list](#) do Ministerstwa Edukacji Narodowej w sprawie zmian w nauczaniu edukacji seksualnej.
Przeczytaj [list](#).
- Jest w trakcie przygotowywania [opinii prawnej](#) dot. ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W 2016 roku Zespół kontynuował działania w ramach [projektu „Ogólnopolski Zespół Pomocy Prawnej na rzecz praw pacjenta”](#). Na początku listopada miał miejsce II Zjazd Zespołu, podczas którego odbyły się szkolenia podnoszące kwalifikacje członkiń i członków Zespołu. Dodatkowo, w trakcie zjazdu Zespół wyznaczył sobie zadania na najbliższe miesiące, między innymi świadczenie bezpłatnych porad prawnych, prowadzenie spraw procesowych pro bono, sporządzanie opinii prawnych, uczestniczenie

w procesie legislacyjnym, a także reagowanie na bieżące propozycje dot. zmian prawnych w zakresie zdrowia i praw reprodukcyjnych.

Prawo Do Sprzeciwu

9 września 2016 r. Federacja skierowała do Ministra Zdrowia [stanowisko na temat projektu nowelizacji ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta](#), w którym oceniła proponowane zmiany:

- pozytywnie odniosła się do wprowadzenia obowiązku odnotowania przez lekarza swojej odmowy w dokumentacji medycznej, przyznanie pacjentowi prawa do złożenia sprzeciwu w formie elektronicznej, uczestniczenia w posiedzeniu Komisji Lekarskiej oraz do ustanowienia pełnomocnika w postępowaniu przed Komisją Lekarską.
- za negatywne uważa skrócenie terminu na rozpoznanie przez Komisję Lekarską sprzeciwu pacjenta z 30 do 21 dni, wprowadzenie przepisu dającego możliwość dowolnego wydłużenia tego terminu.

Federacja zaproponowała dodanie przepisu ustanawiającego krótszy termin na rozpatrzenie sprzeciwu od odmowy wydania orzeczenia kwalifikującego do terminacji ciąży, odmowy wykonania takiego zabiegu lub odmowy wydania skierowania na niezbędne badania.

Przeczytaj [stanowisko](#) Federacji w tej sprawie.

Klauzula Sumienia

Nieprawidłowa regulacja i stosowanie klauzuli sumienia stanowi jedną z głównych przyczyn ograniczenia dostępu do legalnej aborcji w szpitalach niemalże w całej Polsce. W wyniku wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 października 2015 r. o sygn. K 12/14 przestał obowiązywać przepis o obowiązku lekarza, który powołuje się na klauzulę sumienia, do wskazania pacjentce_owi innej realnej możliwości uzyskania świadczenia. W ten sposób prawo pacjentek_tów do informacji i gwarantowanego ustawą świadczenia nie jest realizowane. Polskie władze nie podjęły jednak dotąd – i nic nie wskazuje na to, żeby miało się to zmienić – żadnej inicjatywy legislacyjnej mającej na celu ustalenie takiego podmiotu.

Wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

Federacja na bieżąco monitoruje wykonywanie wyroków Trybunału w sprawach polskich (R.R. oraz P. i S.). Najważniejsze rekomendacje zawarte w wyrokach (dotyczące dostępu do legalnej aborcji i badań prenatalnych, klauzuli sumienia oraz tak zwanego „efektu mrożącego”) wciąż nie zostały zatwierdzone przez Komitet Ministrów Rady Europy. Zdaniem Federacji rząd polski nie podjął wystarczających działań ku temu, aby sytuacja dostępu kobiet do legalnych zabiegów uległa poprawie.

DZIAŁALNOŚĆ RZECZNICZA

Działania w ONZ

UPR - Powszechny Przegląd Okresowy

Federacja wraz z Sexual Rights Initiative, Fundacją „Rodzić po Ludzku” i Stowarzyszeniem na Rzecz Leczenia Niepłodności i Wspierania Adopcji „Nasz Bocian” przedłożyła Radzie Praw Człowieka ONZ

raport w ramach Universal Periodic Review na temat stanu przestrzegania praw reprodukcyjnych w Polsce. Raport obejmuje swoim zakresem zagadnienia aborcji, dostępu do antykoncepcji, zabiegów in vitro, edukacji seksualnej i poradnictwa w zakresie planowania rodziny oraz standardów opieki okołoporodowej. Przedstawione zostały w nim wyniki monitoringu przeprowadzonych przez Federację, niedoskonały stan prawny, przypadki łamania praw kobiet i działania władzy publicznej w tym zakresie.

Zapoznaj się z [raportem](#) UPR.

Komitet Praw Człowieka

Raport dot. realizacji Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych w Polsce

Federacja wraz z Center for Reproductive Rights i 14 innymi organizacjami pozarządowymi dnia 22 września 2016 r. skierowała raport do Komitetu Praw Człowieka na temat realizacji Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych w Polsce. Raport koncentrował się szczególnie na projekcie legislacyjnym zmierzającym do wprowadzenia całkowitego zakazu aborcji, skutkach wyroku Trybunału Konstytucyjnego ws. klauzuli sumienia, procedurze sprzeciwu w przypadku odmowy wykonania zabiegu lub skierowania na badania i niezgodnych z prawem działaniach zakładów opieki zdrowotnej uniemożliwiających dostęp do zabiegów legalnej aborcji.

Przeczytaj [raport](#) Federacji.

118 sesja Komitetu Praw Człowieka w Genewie

W dniach 17-18 października 2016 r. Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny uczestniczyła w sesji Komitetu Praw Człowieka w Genewie, podczas której nastąpiło wysłuchanie polskiej delegacji rządowej w kwestii realizacji Konwencji. Federacja także wygłosiła w trakcie sesji stanowisko o ograniczeniach praw seksualnych reprodukcyjnych.

Zapoznaj się ze [stanowiskiem](#) Federacji.

Parlament Europejski

W tym roku prawniczka Federacji wzięła udział w szeregu spotkań w Parlamencie Europejskim na temat zdrowia i praw seksualnych i reprodukcyjnych:

- 28 września 2016 r., Bruksela: posiedzenie ugrupowania Progressive Alliance of Socialists and Democrats.
- 4 października 2016 r., Strasburg: posiedzenie ugrupowania GUE/NGL.
- 5 października 2016 r., Strasburg: konferencja prasowa na temat sytuacji w Polsce, debata o prawach kobiet w Polsce na sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego.
- 8-9 grudnia 2016 r., Bruksela: konferencja "Feminist responses to growing nationalism in the EU" organizowana przez europosłankę Sorayę Post.

Współpraca z Rzecznikiem Praw Obywatelskich

Federacja stale współpracuje z Rzecznikiem Praw Obywatelskich, który wspiera działania Federacji i podejmuje interwencje w sytuacjach zagrożenia praw reprodukcyjnych. W 2016 roku, na skutek interwencji Federacji, Rzecznik:

- zwrócił się do Rzecznika Praw Pacjenta z prośbą o informacje dotyczące sytuacji ograniczenia prawa do przeprowadzenia zabiegu przerwania ciąży (marzec 2016)
- skierował do Rzecznika Praw Pacjenta prośbę o przekazanie informacji nt. działań podejmowanych w celu zagwarantowania dostępu do zabiegu legalnego przerywania ciąży w województwie podkarpackim (lipiec 2016)
- sformułował stanowisko do sprawozdania rządu z wykonania ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (listopad 2016)
- wystosował list do Ministra Zdrowia ws. wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego dotyczącego klauzuli sumienia wskazując na istniejącą i naruszającą prawa pacjenta lukę prawną (grudzień 2016)

Koalicja Równych Szans

Federacja jest jedną z organizacji członkowskich Koalicji. Federacja aktywnie pracowała na rzecz Koalicji, angażowała się jej w działania prawne, wspierała stanowiska, uczestniczyła w spotkaniach Koalicji i jej grup roboczych.

Koalicja na rzecz CEDAW

Federacja bierze czynny udział w pracach strategicznych i koncepcyjnych Koalicji. Federacja uczestniczyła m. in. w przygotowywaniu wysłanego dnia 30 września 2016 r. do Komitetu ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet zgłoszenia sugestii dotyczących Rekomendacji nr 19 w kwestii przemocy wobec kobiet.

KONFERENCJE, SEMINARIA, DEBATY

Konferencja Women Deliver

Od 16 do 19 maja 2016 w Kopenhadze przedstawicielki Federacji uczestniczyły w IV światowej konferencji Women Deliver. Podczas tego jednego z największych wydarzeń dotyczących zdrowia oraz praw kobiet i dziewcząt dyrektorką Federacji na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny zabrała głos w panelu organizowanym przez sieć Astra.

Federacja na VIII Kongresie Kobiet

W dniach 13-14 maja na warszawskim Torwarze Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny wzięła udział w VIII Kongresie Kobiet w Warszawie. Podczas Kongresu działało także stoisko, na którym można było zasięgnąć porady i otrzymać publikacje na temat edukacji seksualnej, zdrowia i praw kobiet. Federacja tradycyjnie miała swoje stoisko w sekcji dla organizacji pozarządowych, a jej przedstawicielki brały aktywny udział w panelach.

Kongres Kobiet Pomorza

17 września w Europejskim Centrum Solidarności w Gdańsku odbył się [V Kongres Kobiet Pomorza](#). W panelu „SPRAWA KOBIEC” poświęconym aspektom prawnym walki o prawa kobiet, wzięła udział dyrektorka Federacji.

Filozoficzne i społeczne aspekty sporu o prawo do aborcji - debata

Prezentacją na temat stanu realizacji praw reprodukcyjnych w Polsce otworzyła debatę „Filozoficzne i społeczne aspekty sporu o prawo do aborcji” prawniczka Federacji. W debacie wzięły udział przedstawicielki środowiska naukowego.

II sesja naukowa Polskiego Towarzystwa Genderowego

W grudniu dyrektorka Federacji wzięła udział w naukowej sesji Polskiego Towarzystwa Genderowego. W czasie panelu „Ewolucja, wyobrażenia i strategje ruchów anti-choice” zaprezentowała działalność ruchów anti-choice na forum ONZ.

INICJATYWY, AKCJE, KAMPANIE

Inicjatywy

W pierwszej połowie maja zarejestrowano [Komitet Inicjatywy Ustawodawczej Ratujmy Kobiety](#), odpowiedzialny za zbieranie podpisów pod projektem ustawy liberalizującym przepisy dotyczące aborcji. Federacja od samego początku wspierała działania Komitetu, między innymi poprzez:

- Wzięcie udziału w zbiorce podpisów (podpisy można było składać w biurze Federacji);
- Przeprowadzenie szeroko zakrojonej kampanii informacyjnej nt. praw reprodukcyjnych w mediach społecznościowych;
- Wzięcie udziału w dwóch debatach ulicznych „Prawem czy wieszakiem – wolność i godność Polek w 2016 roku”.
Zobacz [zapis video](#) debaty;
- Współorganizację konferencji oraz happeningu towarzyszącego składaniu do Sejmu projektu ustawy „Ratujmy Kobiety”;
- Monitorowanie przebiegu prac nad projektem ustawy w Sejmie;
- Wsparcie merytorycznie multimedialny projekt www.mniedotyczy.pl;
- Organizację demonstracji „Ratujmy Kobiety”.

Akcje

W 2016 roku Federacja była obecna i wspierała większość wydarzeń zorganizowanych w obronie praw reprodukcyjnych w Polsce.

Aborcja w obronie życia. Manifa 2016

Jak co roku w marcu, przedstawicielki Federacji wzięły udział w [warszawskiej Manifie](#), która przeszła pod hasłem „Aborcja. W obronie do życia.” W tym roku najważniejszymi postulatami Manify, pod którymi podpisała się również Federacja, był dostęp do aborcji, antykoncepcji, edukacji seksualnej, zapłodnienia in vitro, godne porody i dobra opieka po poronieniu oraz faktyczne wsparcie dla osób wychowujących dzieci.

Odzyskać wybór, to odzyskać godność.

Miesiąc później Federacja współorganizowała [demonstrację „Odzyskać Wybór”](#). Wydarzenie, w którym uczestniczyło kilka tysięcy osób, było odpowiedzią na restrykcyjny projekt „Stop Aborcji”.

Wolność, równość i prawa reprodukcyjne.

Federacji nie zabrakło również na Warszawskiej [Paradzie Równości](#), której postulaty, dotyczące między innymi dostępu do rzetelnej edukacji seksualnej, wpisują się w zakres działań Federacji.

W obronie praw kobiet. Marsz Godności.

W czerwcu Zespół Federacji wsparł zarówno technicznie, jak i merytorycznie [Sztab Marszu Godności](#) – nieformalną grupę kobiet, która przygotowała czerwcową demonstrację. Demonstracja, która odbyła się pod hasłem „Prawa człowieka, prawami kobiet” przyciągnęła kilka tysięcy osób wyrażających sprzeciw wobec proponowanych zmian legislacyjnych. W trakcie demonstracji głos zabrała dyrektorka Federacji, a stanowisko z materiałami edukacyjnymi organizacji było tłumnie odwiedzane przez protestujących.

Demonstracja Ratujmy Kobiety

Tydzień przed głosowaniem nad projektami „Stop aborcji” oraz „Ratujmy Kobiety” Federacja zorganizowała [demonstrację „Ratujmy Kobiety”](#). Do udziału w zgromadzeniu zaproszono przedstawicieli i organizacji i grup nieformalnych, które zaangażowały się w zbieranie podpisów pod projektem ustawy Ratujmy Kobiety. Ze sceny przemawiały między innymi: Katarzyna Kądziela, dyrektorka Fundacji im. Jarugi Nowackiej, Maciej Gdula, naczelny Krytyki Politycznej, Barbara Nowacka, przewodnicząca Komitetu Ratujmy Kobiety, stojąca na czele Inicjatywy Polskiej. W demonstrację włączyła się również Maja Ostaszewska, aktorka zaangażowana w walkę o prawa kobiet oraz Marysia Sadowska. O część artystyczną demonstracji zadbała Kazimiera Szczuka, która przygotowała na tą okazję specjalny happening.

Żarty się skończyły. W obliczu zmian.

23 września 2016 roku na 26 posiedzeniu Sejmu, posłanki i posłowie polskiego parlamentu zdecydowali, aby odrzucić obywatelski projekt ustawy o prawach kobiet i świadomym. W obliczu dalszego procedowania projektu „Stop aborcji” Inicjatywa Polska pod przewodnictwem Barbary Nowackiej zorganizowała [protest „Żarty się skończyły”](#). W trakcie wydarzenia ze sceny przemówiła dyrektorka Federacji.

Strajkujemy! Ogólnopolski Strajk Kobiet.

Dzień później (3 października) odbył się oddolnie zorganizowany [Ogólnopolski Strajk Kobiet](#). Federacja przyłączyła się do tego wydarzenia, organizując tego dnia *dzień otwarty* w Federacji. W trakcie tego kilku godzinnego wydarzenia odbyła się projekcja filmu *Podziemne państwo kobiet* w reżyserii Anny Zdrojewskiej oraz Claudii Snochowskiej-González. Była to również okazja do rozmowy z prawniczką Federacji oraz edukatorkami seksualnymi z grupy PONTON.

Siła kobiet. Happening.

W ostatnią niedzielę listopada zespół Federacji wziął udział w happeningu „Siła Kobiet”, przygotowanym przez aktywistki z grupy *Ściana Furii*. Wydarzenie nawiązywało do 98 rocznicy wywalczenia przez polskie sufrażystki prawa wyborczego.

Kampanie

„Solidarne w zdrowiu. Bo każda kobieta ma prawo do antykoncepcji” c.d.

9 stycznia w ramach kampanii „Solidarne w zdrowiu” odbyło się ostatnie szkolenie „Antykoncepcja w życiu kobiety” dla położnych i studentek położnictwa. Na spotkaniu poprowadzonym przez Ankę Grzywacz i Karolinę Więckiewicz, omówione zostały medyczne i prawne aspekty dostępu do metod planowania rodziny, refundacji i klauzuli sumienia.

Kampania edukacyjna na rzecz dostępności do legalnej aborcji www.terminacjaciazy.pl

W lipcu 2016 roku uruchomiłyśmy stronę poświęconą praw pacjentek, które decydują się na zabieg terminacji ciąży - www.terminacjaciazy.pl. Celem tej kampanii było przybliżenie trzech sytuacji, w których polskie prawo dopuszcza taki zabieg oraz procedur, które się z nim wiążą.

Kampania „Fakty o aborcji”

Federacja we współpracy z Warszawskimi Dziewuchami przygotowała i przeprowadziła kampanię edukacyjną z zakresu wiedzy o prawach i zdrowiu reprodukcyjnym. Memy powstałe na podstawie opracowanego merytorycznie przed Federację materiału, traktowały o aborcji – jej medycznym, społecznym oraz prawnym rozumieniu.

Kampanie międzynarodowe

Przez cały rok Federacja podejmowała działania wspierające kampanie społeczne o światowym zasięgu (m.in. Dzień Działania na rzecz Bezpiecznej i Legalnej Aborcji, Światowy Dzień Antykoncepcji, 16 Dni Przeciwdziałania Przemocy ze względu na Płeć). W ramach tych działań Federacja przygotowała szereg memów z informacjami na temat prawa reprodukcyjnego.

DZIAŁALNOŚĆ PORADNICZA I WSPARCIE DLA KOBIET: TELEFON

ZAUFANIA

W 2016 roku Telefon Zaufania obchodził 25 lecie funkcjonowania. Ekspertki pracujące w Telefonie Zaufania - edukatorki seksualne, psycholożka, prawniczka oraz ginekolożka - odbyły w tym roku około 1500 rozmów. Dyżurujące ekspertki udzielały porad z obszaru antykoncepcji, ginekologii i ciąży, psychologii, prawa, edukacji seksualnej i aborcji. Dzwoniący najczęściej pytali o dostępne metody antykoncepcji, rodzaje badań ginekologicznych, prawo pacjenta_tki. Stosunkowo dużo zgłoszeń dotyczyło zagadnień z obszaru edukacji seksualnej (inicjacja seksualna, masturbacja) oraz psychologii (relacje, komunikacja, wsparcie). Aż 50% dzwoniących stanowili mężczyźni.

Zapoznaj się z [grafikiem](#) dyżurów Telefonu Zaufania.

E-FEDERACJA

Media społecznościowe.

Najbardziej aktywnie wykorzystywanym kanałem komunikacji była strona Federacji na [Facebooku](#). Oprócz bieżących informacji, dotyczących realizacji praw reprodukcyjnych oraz działalności Federacji, opublikowano szereg kampanii informacyjno-edukacyjnych (25 lat Federacji, Fakty o aborcji). W tym roku liczba odbiorców facebooka wzrosła dwukrotnie - obecnie strona Federacji ma ponad 13 000 polubień. Największą grupą odbiorców są osoby w wieku 25 – 34 (36%) oraz 35 – 44 (22%). Oprócz Facebooka publikowano treści na innych kanałach – twitter oraz youtube.

Odwiedź [stronę](#) Federacji na Facebooku, [profil](#) Federacji na Twitterze, zobacz [kanał](#) Federacji na Youtube.

Strona www.federa.org.pl.

Tygodniowo stronę Federacji odwiedza około 10 000 osób. Odwiedzający stronę Federacji internauci najchętniej czytali w tym roku treści merytoryczne związane z aborcją oraz stanowiska Federacji. Informacje publikowane były zarówno w języku polskim, jak i angielskim. W połowie roku strona przeszła kosmetyczne zmiany strony wizualnej - dodano widżety mediów społecznościowych oraz odświeżono wygląd banerów.

Odwiedź [stronę](#) Federacji.

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Publikacje w ramach programu „Obywatele dla Demokracji”

W ramach projektu z Programu „Obywatele dla Demokracji” finansowanego ze środków EOG Federacja wydała dwie publikacje, dostępne zarówno w formie papierowej jak i elektronicznej – „Monitoring: O procedurach dostępu do legalnej aborcji w polskich szpitalach” oraz skrócony raport z badań jakościowych „Kontrola realizacji prawa młodzieży do edukacji seksualnej.

Monitoring realizacji zajęć do wychowania do życia w rodzinie” Materiały (o których więcej piszemy w rozdziale dotyczącym działań z zakresu badań i monitoringu) wzbogaciły biblioteczkę Federacji i są wykorzystywane przy okazji spotkań o wymiarze edukacyjnym i rzecznym.

Przeczytaj [„Monitoring: O procedurach dostępu do legalnej aborcji w polskich szpitalach”](#) oraz skrócony [raport z badań jakościowych „Kontrola realizacji prawa młodzieży do edukacji seksualnej. Monitoring realizacji zajęć do wychowania do życia w rodzinie”](#)

Biuletyn „Mam Prawo”

Co miesiąc do skrzynki blisko 1000 osób trafia [biuletyn Mam Prawo](#), który Federacja wydaje nieustannie od 16 lat. W tym roku Redakcja Biuletynu opublikowała dziewięć numerów, w których zostały poruszone kwestie stanu realizacji praw reprodukcyjnych w Polsce i na świecie oraz działalności Federacji. Oprócz pracy merytorycznej nad biuletynem, podjęto działania mające na celu dostosowanie wyglądu newslettera do potrzeb jego subskrybentów_tek. W tym celu przygotowano ankietę, które odpowiedzi wyznaczyły kierunek zmian wizualnych i funkcjonalnych biuletynu:

- dokonano zmiany programu do wysyłki newslettera,
- szaty graficznej e-publikacji oraz
- dostosowano nowy formularz zapisu na stronie www

Biuletyn został również wzbogacony o dodatkową zawartość merytoryczną – od września 2016 roku znajdują się w nim informacje z zakresu wiedzy medycznej i prawnej oraz rekomendacje dotyczące literatury z zakresu praw reprodukcyjnych.

[Zobacz](#) archiwalne numery Biuletynu.

Publikacje informacyjno-edukacyjne

W związku z dużym zainteresowaniem prawami reprodukcyjnymi, Federacja zdecydowała się na dodruk materiałów informacyjnych (w 2016 rozprowadzono, łącznie, blisko 150 tysięcy egzemplarzy materiałów edukacyjnych).

Multimedia

W tym roku multimedialna biblioteczka Federacji wzbogaciła się o dwie pozycje:

- Prezentacje nt. zdrowia reprodukcyjnego. Zobacz [prezentacje](#).
- Krótki film prezentujący 25 lat działalności Federacji. Oglądnij [film](#).

FEDERACJA W MEDIACH

To był bardzo pracowity rok dla Federacji. W 2016 roku przedstawicielki Federacji wielokrotnie gościły w polskich i zagranicznych mediach. Najczęściej poruszonym tematem, w kontekście projektów zmian ustawy z 1993 roku – restrykcyjnym Stop Aborcji oraz liberalizującym Ratujmy Kobiety - była aborcja. Duże zainteresowanie wzbudził również temat antykoncepcji awaryjnej oraz klauzula sumienia.

Przeczytaj wybrane komentarze w mediach zagranicznych:

- [“This victory on abortion has empowered Polish women – we’ll never be the same”](#), The Guardian. [Przeczytaj](#).
- [„Poland abortion strike: Nearly six million women expected to protest restrictive laws”](#), The Independent. [Przeczytaj](#).
- [„Avortement, l’obscurantisme polonais”](#), Le Monde. [Przeczytaj](#).
- [„Avorter en Pologne: le parcours de combattante”](#), RFI. [Zobacz](#).
- [„Polonia, intervista a Krystyna Kacpura, “Women and Family Planning”](#), Corriere quo ti diano. [Przeczytaj](#).

Wybrane polskie media:

- [„Aborcja po polsku: minimum 150 tys. zabiegów rocznie. Lekarze zwlekają z legalną aborcją, bo boją się stygmatyzacji i nie chcą problemów”](#), Gazeta Wyborcza. [Przeczytaj](#).
- [„Czy prof. Chazan powinien być lekarzem?”](#), Newsweek. [Przeczytaj](#).
- [„Prawo i strach”](#), TVN24. [Zobacz](#).
- [„Totalny zakaz sprzedaży pigułek "dzień po"? Krystyna Kacpura w rozmowie z Jakubem Janiszewskim”](#), TOK FM. [Posłuchaj](#).

- „[Kacpura: Kobiety najlepiej wiedzą kiedy, czy i ile mieć dzieci](#)”, Dziennik Opinii. [Przeczytaj](#).
- „[Diagnostyka prenatalna zagrożona? Prawnik: ta ustawa spotęguje strach lekarzy](#)”, wp.pl. [Przeczytaj](#).

25 LAT FEDERACJI

W 2016 roku świętowałyśmy 25 lecie działalności Federacji. W związku z jubileuszem:

- W mediach społecznościowych została przeprowadzona [kampania promocyjno-informacyjna](#) nt. 25 lat walki o prawa reprodukcyjne w Polsce.
- Odbyła się [debata](#) pt. „25 lat walki o prawa reprodukcyjne w Polsce”.
Zobacz [zapis video](#) debaty.
- Przyznano [wyróżnienia Federa 2016](#), podkreślając pracę 25 organizacji i grup nieformalnych oraz dwóch osób indywidualnych na rzecz walki o prawa reprodukcyjne w Polsce.
Przeczytaj [listę](#) nagrodzonych.
- Na podstawie scenariusza napisanego przez Sylwię Chutnik powstało [czytanie performatywne](#) „Dzwonię, bo...”, wyreżyserowane przez Ewę Pytkę. W sztuce ilustrującej codzienną pracę Federacji zagrali Katarzyna Trzcińska, Olga Boładź, Przemysław Wasilkowski oraz Jakub Grzegorek.
Zobacz [zapis video](#) sztuki.
- Wydano kalendarz na 2017 rok z memami Marty Frej.
- Odbyła się uroczysta gala.
Zobacz krótką [relację](#) z Gali.

ZARZĄD

Zarząd Federacji na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny uczestniczył aktywnie w działalności Federacji. Odbyły się 4 posiedzenia Zarządu, na których omawiano działalność programową, sprawy finansowe oraz strukturę organizacyjną Federacji? Podczas posiedzeń dyskutowano także nad bieżącymi wydarzeniami politycznymi w związku z wyborami parlamentarnymi oraz powołaniem nowego rządu. Zarząd zwrócił uwagę na potencjalne zagrożenia dot. realizacji praw kobiet, szczególnie w odniesieniu do zdrowia reprodukcyjnego. Opracowano program działania i reagowania dostosowany do obecnych możliwości politycznych. Członkinie Zarządu reprezentowały Federację podczas wielu spotkań, konferencji i seminariów. Zarząd aktywnie współpracował z biurem Federacji w przygotowaniu i przeprowadzeniu uroczystości z okazji 25 lecia Federacji.

ROZWÓJ ORGANIZACYJNY

W minionym roku Federacja współpracowała z wieloma nowopowstałymi inicjatywami kobiet i dziewcząt. Tworzyła porozumienia i doraźne koalicje na potrzeby określonych wydarzeń i kampanii. Sukcesem organizacyjnym Federacji było utrwalenie swojej pozycji eksperckiej w zakresie praw i zdrowia reprodukcyjnego wśród innych organizacji i inicjatyw. Wokół Federacji skupiały się spontanicznie powstałe grupy i inicjatywy kobiece, które chętnie korzystały z naszej wiedzy i doświadczenia. Efektem tej wzajemnej pomocy, wsparcia i współpracy jest tworząca się koalicja tzw.

Wielka Koalicja na rzecz Równości i Wyboru, do której już przystąpiło 70 organizacji i inicjatyw kobiecych.

SPONSORZY

- Fundusze EOG (środki Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego)
- Global Fund for Women
- Fundacja Mama Cash
- Open Society Foundations
- Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO)
- Stowarzyszenie Sieć obywatelska - Watchdog Polska (z funduszu CEE Trust)
- Center for Reproductive Rights
- European Society for Contraception and REproductive Health
- Urgent Funds

PLANY NA ROK 2017

Federacja zamierza swoje działania w roku 2017 koncentrować na :

[Budowaniu koalicji organizacji i inicjatyw kobiecych za wyborem.](#)

W ramach koalicji będziemy prowadzić działalność edukacyjną i informacyjną dot. zdrowia i praw reprodukcyjnych. Główny cel koalicji to szerokie dotarcie do społeczeństwa i uświadamianie o znaczeniu praw reprodukcyjnych jako ważnej części praw człowieka.

[Działaniach prawnych i monitoringu](#) realizacji obecnego prawa oraz natychmiastowego reagowania na wszelkie propozycje i zmiany prawne w obszarze praw kobiet ze szczególnym uwzględnieniem praw reprodukcyjnych.

W tym celu będziemy aktywizować współpracę z Zespołem Pomocy Prawnej Federacji, uruchamiać nowe kanały informacyjne i edukacyjne, propagować udzielaną przez Federację pomoc prawną w zakresie Praw Pacjenta.

[Budowaniu wizerunku](#) organizacji jako ekspertki w sprawach praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego;

Dostosujemy nasze internetowe kanały informacyjne, ułatwiając dostęp do materiałów informacyjnych i edukacyjnych jak najszerzej społeczności. Będziemy aktywnie wspierać nowe inicjatywy kobiece i organizacje poprzez edukację i pomoc w realizacji ich przedsięwzięć;

[Rozwijaniu i wzmacnianiu](#) prowadzonych działań pomocowych i wsparcia kobiet m.in. poprzez Telefon Zaufania dla Kobiet, Biuletyn „Mam Prawo” warsztaty, debaty i spotkania;

[Działalności wydawniczej:](#) broszury i ulotki, poradniki oraz raporty dotyczące realizacji praw reprodukcyjnych i skutków społecznych i zdrowotnych obecnej ustawy. Zamierzamy Biuletyn „Mam Prawo” skierować do nowych środowisk kobiecych jako ważne źródło informacji i forum dyskusyjne;

[Udziale i współorganizowaniu](#) demonstracji, akcji protestacyjnych, debat publicznych;

[Działalności](#) na forum ONZ i Parlamentu Europejskiego;

Zamierzamy aktywnie korzystać z możliwości współpracy z ONZ jako organizacja ze statusem ECOSOC poprzez wysyłanie naszych stanowisk, raportów okresowych oraz bezpośrednim udziale w ważnych

konferencjach i debatach dot. zdrowia i praw reprodukcyjnych kobiet zarówno na forum europejskim jak i międzynarodowym.

To tylko wybrane zagadnienia, które Federacja podejmie w roku 2017. Wiele działań będzie podejmowanych spontanicznie w zależności od sytuacji w obszarze praw i zdrowia reprodukcyjnego.

Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny
ul. Nowolipie 13/15
00-150 Warszawa
tel. 22 635 93 92
web: www.federa.org.pl
e-mail: federacja@federa.org.pl
Facebook/Twitter: @federapl